

13. Резюмета на трудовете на български език* и на английски - един от езиците, които традиционно се ползват в съответната научна област

на доц. д-р арх. Стела Борисова Ташева, ИДМ, ФГП, ЛТУ, за кандидатстване в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ към катедра „Интериор и дизайн за мебели“ в област на висше образование 5. Технически науки, професионално направление 5.13. Общо инженерство, научна специалност „Ергономия и промишлен дизайн“ по дисциплината „Теория на композицията“ за нуждите на факултет „Горска промишленост“ (Държавен вестник бр. 26 от 21.03.2023 г.)Код на процедурата: WWI-P-0223-103

- *Първият вариант на резюмето на всяка публикация е показан според езика на самата публикация.*

КЛАСИФИКАЦИЯ на декларираните публикации

Общ брой – 42 (след придобиване на АД „Доцент“):

Хабилитационен труд – монография - 1;

Монография в съавторство - 1;

Публикации в научни издания: 40

- *публикации в списания с импакт фактор - не;*
- *реферирани в Web of Science и/или в SCOPUS – 6;*
- *в нереферирани научни списания - 23*
- *в редактирани колективни томове – 8;*
- *в колективни монографии – 3;*

Място на публикуване - 40:

- *в България - 27;*
- *в чужбина - 13;*

Език, на който са публикувани - 40:

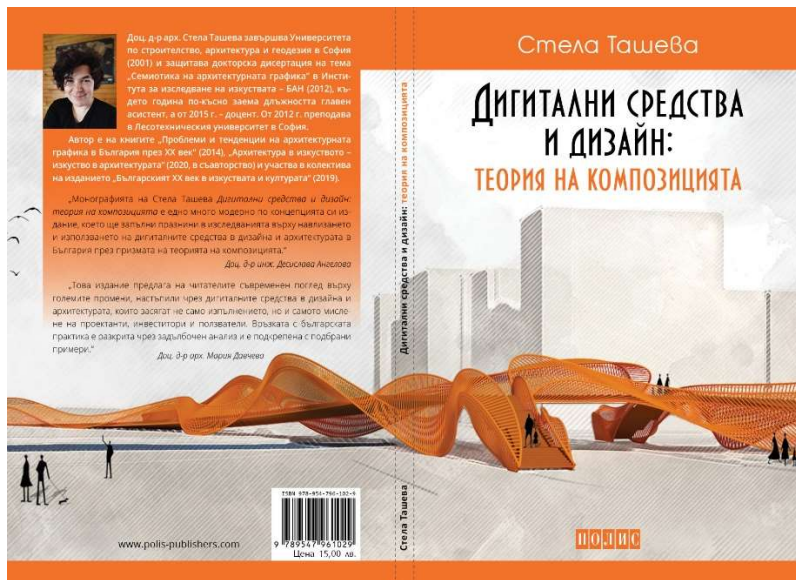
- *на български език – 20;*
- *на руски език - 2;*
- *на английски език -18;*

Брой на съавторите - общо 12

- *самостоятелни - 11;*
- *с един съавтор - 25;*
- *с двама съавтори - 2;*
- *с шест съавтори – 1.*

ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД - МОНОГРАФИЯ

Ташева, С. Дигитални средства и дизайн: теория на композицията. София: Полис, 2022, ISBN:978-954-796-102-9, с.128

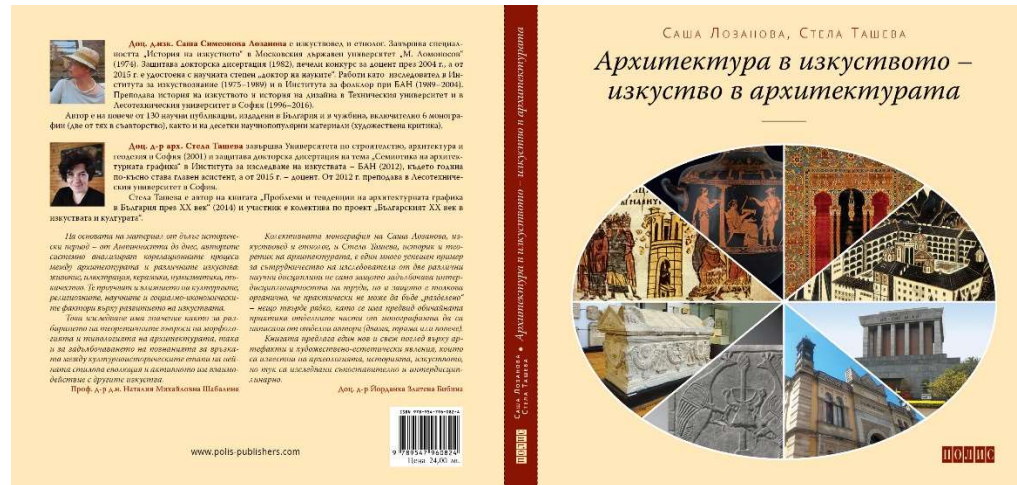
В книгата са разгледани широко навлезлите дигитални средства под формата на софтуерни възможности, прилагани в композиционните решения в дизайна и архитектурата в България, различните концепции и техните влияния върху формирането на тенденции. Те засягат не само изпълнението, но и самото мислене на проектанти, инвеститори и ползватели. Използван е интердисциплинарен подход, в който се включват теория на машинната графика, история на технологиите и графичния дизайн, съвременна композиционна теория, визуална семиотика.

Tasheva, S. Digital Tools and Design: Theory of Composition, Sofia, Polis. 2022.

The book examines the overspread digital media and tools as software means and capabilities, applied in compositional solutions in the Bulgarian design and architecture, also the various concepts and the influences on the formation of trends. They all affect not only the final product implementation, but also the very thinking of designers, investors and users. An interdisciplinary approach is used, which includes machine graphics theory, history of technology and graphic design, contemporary composition theory, visual semiotics.

Монография в съавторство

Ташева, С., Лозанова, С.. Архитектура в изкуството - изкуство в архитектурата. Полис, 2020, ISBN:978-954-796-082-4, с. 172

Книгата обхваща единадесет теми в областта на архитектурата и изкуството, разделени в две части: „Архитектура в изкуството“ и „Изкуство в архитектурата“. Пресичането на две различни гледни точки – на архитект и на изкуствовед, в тази колективна монография води до разширяване на изследователската перспектива и до обогатяване на понятийния апарат. Разкриват се и нови възможности за прочит и интерпретация на артефактите и на културния контекст, в който те съществуват. Изданието е богато илюстрирано.

Tasheva, S., Lozanova, S.. Architecture in Art – Art in Architecture. Polis 2020.

The book covers eleven topics in the field of architecture and art, divided into two parts: “Architecture in Art” and “Art in Architecture”. The intersection of two different points of view – of an architect and of an art critic, in this collective monograph leads to an expansion of the research perspective and to the enrichment of the conceptual apparatus. New opportunities for reading and interpreting artifacts and the cultural context in which they exist are also opening up. The edition is richly illustrated.

Публикации и статии:

Резюмета на български и английски на научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

1. Tasheva, S. Contemporary images of Vitruvius texts. // Text-Inscriptions-Images, Art Studies 2016, vol. I -Old Art, ИИИЗк, 2017, 27-41, ISBN:978-954-8594-65-3, ISSN:1313-2342, Web of science. (<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000405214900002>)

The Vitruvius's treatise "De architectura" is an important stage in evolution of knowledge and technology and has induced a huge influence on the development of architecture and building construction. Even now, although nearly two millennia have passed, the translations, illustrations, evaluations, commentaries and criticisms of the ten books continue.

The article investigates selected reflections and dialogues with the texts of Vitruvius nowadays, which, however, treat it as an equal, valid perspective towards architecture and design, and not only as a well-known starting point for historiographical studies. The article is focused on three famous cases: Vitruvius' descriptions of the typology of the Roman theater; the proportions of the ideal (Vitruvian) man; and the characteristics of the ideal design. The text examines modern examples of direct (primary) interpretations of data from the Vitruvius treatise, as well as subsequent (secondary) and tertiary reflections of them, created through new studies and technologies. Possible systematization of these images and reflections is suggested.

The results are in the field of history of architecture and contemporary architecture.

Ташева, С. Съвременни образи на текстовете на Витрувий // Text-Inscriptions-Images, Art Studies 2016, vol. I -Old Art, ИИИЗк, 2017, 27-41

Трактатът на Витрувий "De architectura" е важен етап от еволюцията на знанията и технологиите и има огромно влияние върху развитието на архитектурната и строителната дейност. Дори и сега, въпреки че са минали близо две хилядолетия, преводите, илюстрациите, оценките, коментарите и критиките на неговите десет книги продължават.

В статията се изследват подбрани актуални рефлексии и диалози с текстовете на Витрувий, които обаче го третират като равностойна, валидна и днес перспектива към архитектурата и дизайна, а не само като добре известна отправна точка за историографски изследвания. Фокусът на статията пада върху три известни случая: описанията на Витрувий

за типологията на римския театър, на пропорциите на идеалния (Витрувиански) човек и на характеристиките на идеалния дизайн. В текста се разглеждат съвременни примери за директни – първични – интерпретации на данни от трактата на Витрувий, както и последващи – вторични и третични техни рефлексии, създадени чрез нови проучвания и технологии. Предлагат се възможни систематизации на тези образи и отражения.

Резултатите са в областта на историята на архитектурата и съвременната архитектура.

2. Ташева, С.. Образите на София в съвременното кино: автентичност и фантазия. Изкуствоведски четения 2018. Изкуството в Европа: Модели и идентичности, ИИИЗк, БАН, 2019, 184-195, ISBN:978-954-8594-78-3, ISSN:1313-2342 Web of Science. (<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000502378800016>)

Акцентът в статията пада върху визуалното присъствие на урбанистичната среда на София в някои популярни филмови продукции от съвременността. Градският пейзаж в кино продукциите може да е ясно указан още в техния сценарий – когато действието формално се развива в българската столица; а може да е приложен като сценографски заместител за някои други – реални или измислени локации. В същото време технологиите за монтаж и обработка на видеобрази позволяват и използването на автентичната архитектурна среда, но и фантазийното, условно третиране на образа на града.

Целта на доклада е да се проследят и систематизират ключови послания, които носят образите на София (част в популярни продукции от началото на XXI век).

Очакваните резултати са в областта на визуалните изследвания, както и на съвременната архитектура и изкуство.

Tasheva, S. Images of Sofia in contemporary movies - authenticity and fiction. // Изкуствоведски четения 2018. Изкуството в Европа: Модели и идентичности, ИИИЗк, БАН, 2019, 184-195,

The focus of the article falls on the visual presence of the city of Sofia and its architecture, inserted in some popular contemporary films.

Cityscape appearances in movies can be properly indicated within their scenarios – when the performances are formally located in the Bulgarian capital, or could be applied as scenic substitutes for some other real or chimeric settlements. At the same time, the movie montage techniques, as well as the new video technologies, allow both the use of the authentic

performance of building environment, as well as the fantastic, conditional treatment of existing urban landscapes.

The purpose of the report is to track and define possible messages carried by architectural visions of Sofia (which had been inserted in popular movies, created in the beginning of the 21st century).

The expected results are in the fields of visual studies and in contemporary architecture and art.

3. Shabalina, N.M., Tasheva, S.B.. Art metal in the space of a modern city.// IOP Conference Series: Materials Science and Engineering. 2020, 962(3), 032073 (Hindex-48, SJR 0,2 <https://www.scimagojr.com/>) Web of science (<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000648432000163>)

The relevance of the topic is determined by the current revival and development of design and architectural implementation of such integral elements of decoration of the urban environment as the structural and artistic metal fences, peaks and awnings, and other, widespread in the world of design practice, stable forms of traditional outdoor equipment. In the urban environment, old or restored metal elements organically coexist with the new designs thus making use of both traditional and new methods of metal processing. The continuity of design practices in the organization of the urban space environment is obvious, but the theme is not adequately investigated today, and requires researchers to provide a summary presentation and contextual analysis of the design decisions of the figurative and architectural characteristics of the organization of modern urban space.

Based on the material of individual cities of Eurasia, a comprehensive analysis of key design approaches and solutions is carried out, leading the authors to conclude that the development of individual functional and decorative metal structures is regular and that modern designers use the characteristic technique of an effective game or citation of the monumental and decorative integrity of the appearance of urban spaces developed previously.

Шабалина, Н. М. Ташева, С. Художественият метал в съвременното градско пространство // IOP Conference Series: Materials Science and Engineering. 2020.

Актуалността на темата се определя от текущото възраждане и развитие на дизайна и архитектурното изпълнение на такива неразделни елементи на декорация на градската среда като конструкциите на художествени изделия като метални огради, козирки и сенници и други, широко разпространени в света на дизайнерската практика, дълговечни

форми на традиционно външно оборудване. В града старите или реставрирани метални елементи органично съжителстват с новите художествени решения, като за тях се използват както традиционни, така и нови методи за обработка на метала. Приемствеността на дизайнерските практики в организацията на градската среда е очевидна, но темата днес не е адекватно проучена и изисква от изследователите да предоставят обобщено представяне и контекстуален анализ на проектантските търсения при общите и архитектурните характеристики на организацията на модерно градско пространство.

Въз основа на материалите (примери в отделни градове на Евразия) е извършен цялостен анализ на ключови дизайнерски подходи и решения, което води авторите до извода, че развитието на видовете функционални и декоративни метални конструкции е закономерно и че съвременните дизайнери използват ефективната техника на игра или цитиране на монументалната и декоративна цялост на външния вид на градските пространства, разработвани преди това.

4. Lozanova, S., Tasheva, S. Architectural Images in Oriental Carpets. *Hiperboreea*, 7, 1, Penn State University Press, 2020, ISSN:26888211, DOI:10.5325/hiperboreea.7.1.0017, 17-32, (Web of Science, JSTOR) (Q3, SJR 0,11), Web of Science (<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000576671700002>)

We are focused on some narrow aspects of the broad thematic field of Oriental rugs – these are the architectural signs and figures, placed in the compositional and the imagery space of the carpets.

In popular conventions, the Oriental carpets (depending on their use) are defined as prayer and secular. Although fully considering this fact, the systematization in the article is done with other principles: it follows the types of landscape; architectural and interior motifs used both in ritual and daily items. We perform an interdisciplinary study combining ethnological, art-historian (textile) and architectural perspectives.

The report aims to arrange the types of architectural images and to highlight their main style, compositional and plastic characteristics. In addition, visual variations of carpets are explored in semantic and artistic perspective.

The expected results are in the field of history and theory of traditional applied art; and in the architecture and design of the 18th and 19th centuries.

Ташева, С. Лозанова, С. Архитектурни мотиви в ориенталските килими. *Hiperboreea*, 7, 1, Penn State University Press, 2020

Тук се фокусираме се върху някои тесни аспекти от широкото тематично поле на ориенталските килими – това са архитектурните знаци и фигури, поставени в композиционното и образното пространство на тези текстилни изделия.

Обичайно, ориенталските килими (в зависимост от предназначението им) се определят като молитвени и светски. Макар и изцяло отчитайки този факт, систематизацията в статията е извършена на други принцип: тя следва видовете ландшафт; а и архитектурни и интериорни мотиви, използвани в ритуални и в битови предмети. Предложеното проучване е интердисциплинарно и съчетава етнологика, изкуствоведска (текстил) и архитектурна гледни точки.

Статията има за цел да подреди видовете архитектурни образи и да открие техните основни стилови, композиционни и пластични характеристики. В допълнение, визуалните вариации на килимите са изследвани в семантична и артистична перспектива.

Очакваните резултати са в областта на историята и теорията на традиционното приложно изкуство; и в архитектурата и дизайна на XVIII и XX век.

5. Tasheva, S., Lozanova, S.. Married Couples in Creative Symbiosis (Design and Architecture of the 20th and 21st Cc). *Art Readings 2021: Personalia, Int ART STUDIES, New Art*, 2, 2022, 222-235, ISSN1313-2342, Web of Science (<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000759269100022>)

The works of renowned tandems (married couples) in the history of modern design and architecture are followed in the study. We as researchers believed, that comparative perspectives on the creative symbiosis of the selected prominent artists could highlight features that are not (usually) tracked in the studies of the art community. Understanding on such issues is also relevant today, due to the increased interest in gender studies in humanities.

The authors selected in the study created iconic works that had a strong influence on their contemporaries. They gain popularity and are widely reflected in the media, actively affecting also the next professional generations.

The study focus is put on the personal qualities, professional-creative realization and life strategies that brought such tandems to success and popularity. We sought answers to the following questions:

- Are there commonalities in the couples' creative process and output? And then, were there factors (others than the products they created), that determined their worldwide recognition?
- What is the place and role of the woman in such couples, i.e. what is the contribution of the female partner to the quality and the promotion of the samples created?
- Are there any fundamental differences between the results of such a symbiosis and the production of authors who were acting independently?

The paper is only an initial “drilling” in the complicated area. The expected results are in the field of the history of architecture and design.

Ташева, С. Лозанова, С.. Семейни двойки в творческа симбиоза (Дизайн и архитектура на XX и XXI век) Art Readings 2021: Personalia, Int ART STUDIES, New Art, 2, 2022, 222-235

Статията проследява специфичен аспект, открояващ характера на художествените изяви на авторски тандеми (семейни двойки) в историята на съвременните дизайн и архитектура. Като изследователи, считаме, че съпоставителният ракурс към подобен тип творческа симбиоза ще покаже черти, които (обичайно) са извън изследователското поле на изкуствоведската общност. Днес, вглеждането в подобна проблематика е актуално и поради повишения интерес към изследванията на пола („джендър“) в хуманитаристиката.

Избраните в изследването автори създават знакови творби, които оказват силно влияние върху съвременниците си. Те добиват популярност и са широко отразени в медиите, като активно въздействат и върху следващите професионални поколения.

Вниманието е насочено към личностните качества, професионално-творческата реализация и жизнените стратегии, довели подобни тандеми до успех и популярност. В изследването потърсихме отговори на следните въпроси:

- Има ли общи белези в творческия процес и продукцията на двойките? И в този смисъл, има ли и други фактори освен създаденото от тях, което обуславя тяхното световно признание?
- Какво е мястото и ролята на жената в такива двойки, т.е. какъв е приносът към качеството и популяризирането на създаваните образци?
- Съществуват ли принципиални отлики между резултатите от подобна симбиоза и продукцията на авторите, изявяващи се самостоятелно?

Статията е само начален „сондаж“ в тази сложна и комплексна проблематика. Очакваните резултати са в областта на историята на архитектурата и дизайна.

6. Lozanova, S, Tasheva, S., Ancient pottery from the Balkans: architectural motifs. – In: The Greeks and Romans in the Black Sea and the Importance of the Pontic Region for the Graeco-Roman World (7th century BC-5th century AD): 20 Years On (1997-2017), 2021,655-661, Part of DOI: 10.2307/j.ctv1pdrqhw Web of Science, Not Indexed.

The great numbers of preserved ancient ceramic, stone and metal items in Bulgarian museums could explain the wide register of investigations and classifications conducted on them. In this context, the previous publications of archaeologists, historians, numismatics, paleographers and so on, provide the basis for new searches in broader perspectives.

Our profiles as researchers and authors (an art historian and ethnologist and an architectural theorist and historian) determine the specific interest and subject of study. Thus, the research explores architectural motifs as essential elements in the visual structure of ancient artifacts – especially in the pottery, found in the Balkans. (This means its decisions of composition, motifs, semantics, symbols, etc.).

Our aim is to answer the following questions:

- What are the common used architectural motifs in pottery decoration?
- How are they performed on the antique items?
- Where are the architectural motifs, placed within the existing items' composition?
- What is the role – the function - of the architectural images in the chosen artifacts?
- Are there changes or evolution of the architectural motifs which have taken place in time?

The study is conducted in historical and theoretical perspective. Its expected results are in the fields of history of ancient art and archaeology (as starting material).

Ташева, С. Лозанова, С.. Антична керамика от Балканите: архитектурни мотиви – В: In: The Greeks and Romans in the Black Sea and the Importance of the Pontic Region for the Graeco-Roman World (7th century BC-5th century AD): 20 Years On (1997-2017), 2021,655-661

Многото съхранени образци на изделия от керамика, камък и метал от античния период в българските музеи обясняват широкия регистър от изследвания върху тях. В този контекст публикациите на археолози, историци, нумизматици, палеографи и др. дават основата за нови търсения в широките рамки на проблематиката.

Профилите на авторите на този доклад (изкуствовед и етнолог, и историк и теоретик на архитектурата) предопределят техния специфичен интерес и предмет на изследване. В доклада се разглеждат архитектурните мотиви като съществен елемент на изобразителната структура на античните артефакти. (Това означава композиционно решение, мотиви, теми (сюжети), семантика, символика и пр.)

Нашата цел е да отговорим на следните въпроси:

- Кои са архитектурните мотиви изобразени върху античната керамика?
- Как са изпълнени тези мотиви?
- Къде и как са разположени архитектурните мотиви композиционно?
- Каква е ролята и функцията им като декорация?
- Има ли еволюция или изменения на мотивите във времето?

Докладът има историческа и теоретична насоченост. Очакваните резултати са в областта на историята на античните изкуства и археологията (като изходен материал).

Резюмета на български и английски на научни публикации в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томовете.

7. **Tasheva, S, Davcheva, M. The Brand: Sunny Beach and Albena, Bulgaria. // Central Asian Journal of Art Studies, 3, 3, T.K. Zhurgenov Kazakh National Academy of Arts, 2016, ISSN:2414-4177, 94-104**

The resorts of Sunny Beach and Albena are two key-points of a touristic development in Bulgarian Black sea coast during socialism. They were extremely popular in the country, but also abroad like in Soviet Union republics and between the members of Eastern bloc. Thus, in the period, their architectural and urban characteristics formed part of the image of Bulgaria as culture and state.

The aim of the study is to investigate the resorts Sunny Beach and Albena from contemporary perspective as examples of creating touristic and at the same time socialist identity of Bulgaria. We are conducting a retrospective analysis of significant architectural projects, which were turned into Bulgarian Black sea trademarks, and exploring the high level of demand and popularity in the period. We also examined some of the resorts' public images, widespread in the periods of socialism and postsocialism.

The expected paper results are in the fields of architectural theory and history, and preservation and adaptation of cultural heritage.

Ташева, С, Давчева, М. Слънчев бряг и Албена – бранд от България. // Central Asian Journal of Art Studies, 3, 3, T.K. Zhurgenov Kazakh National Academy of Arts, 2016, 94-104

Изграждането на курортите Слънчев бряг и Албена са две ключови фази в развитието на туризма по българското Черноморие по време на социалистическия режим.

Тези селища са изключително популярни в страната, но и в чужбина - в републиките на Съветския съюз и между членовете на Източния блок. Така през този период техните архитектурни и градоустройствени характеристики се оказват част от „лицето“ на България.

Цел на статията е да анализира курортите Слънчев бряг и Албена от съвременна гледна точка, и по-точно като примери за създаване на туристическа и същевременно социалистическа идентичност на България. Направен е ретроспективен анализ на значими архитектурни проекти, превърнали се в запазени марки на българското Черноморие, и е проучено тяхното високо ниво на търсене и популярност. Разгледани са някои от техните образи в публичните пространства на социализма и постсоциализма.

Очакваните резултати от доклада са в областта на архитектурната теория и история, както и в опазването и адаптирането на културното наследство.

8. Ташева, С. Архитект Наум Торбов: в София и Букурещ. // Наука, XXVI, 2, Съюз на учените в България, 2016, ISSN:0861-3362, 53-59

Архитект Наум Торбов е роден през 1880 г. в Гопеш, днешна Македония и завършва архитектура в Букурешкото училище за изящни изкуства през 1904г. Той е авторът на една от емблематичните за Стара София сгради – Софийските хали, както и на редица други обекти изграждащи облика на столицата в началото на ХХ век.

Цел на статията е да се проследят възможните връзки и влияния между развитието на архитектурата в Румъния и творчеството на архитект Торбов, както и да се създаде обобщена картина на неговото авторско наследство към днешна дата. Той е разглеждан като един от „първото поколение“ работещи в България професионалисти и се разкрива в изложението като автор, който ясно отразява и докрай развива ключовите направления и търсения на времето си, превръща се в техен еталон.

Резултатите са в областта на историята на българската архитектура и по-специално в стилистическия анализ на архитектурните течения в страната и региона.

Tasheva, S. Architect Naum Torbov: in Sofia and Bucharest// Наука, XXVI, 2, Съюз на учените в България, 2016, 53-59

Architect Naum Torbov is born in 1880 in the village of Gopesh, (now Macedonia) and receives his architectural diploma in 1904, from the Bucharest Fine Arts School. He is the author

of one of the capital's old iconic buildings – The Sofia Market Hall, and also of many other edifices constituting the city image in the beginning of 20th century.

The aim of the study is to investigate the possible connections and influences regarding the architectural development in Romania and the works of Naum Torbov, and also to create an up-to-date summary on his legacy. He is analyzed as one of the first generation of Bulgarian architects. It is finally concluded, he is an author, who follows and cultivates the key trends and searches of his own time, turning his own works into a “model” for the period .

The results are in the area of history of Bulgarian architecture and particularly into stylistic analysis of architectural flows in the country and in the region.

9. Ташева, С. Първи стъпки на CAD революцията в България. // Архитектура, 2, САБ, 2016, ISSN:0324-1254, 48-51

Компютърното проектиране започва да се практикува активно под различни форми от средата на на XX век, макар че за него (често обозначено с други термини) се говори и значително по-рано. Във втората половина на века в България, то най-общо е част от процесите на автоматизация и стандартизация (и впоследствие компютризация) на производството.

Цел на статията е да изследва ранните етапи на въвеждането и използването на CAD средствата в страната и да определи основните концепции и подходи за употребата им в архитектурата и строителството в края на XX век. В нея се систематизират публикации, понятия и подходи в областта и се разкрива техния принос за цялостното приемане и оценяване на CAD технологиите.

Резултатите са в областта на историята на българската архитектура.

Tasheva, S. First steps of the CAD revolution in Bulgaria. // Архитектура, 2, САБ, 2016, 48-51

Computer-aided design began to be actively practiced in various forms from the middle of the 20th century, although it was talked about much earlier (often denoted by other terms). It was generally part of the processes of automation and standardization (and subsequently computerization) of production in the second half of the century in Bulgaria.

The aim of the study is to investigate the early stages of the introduction and use of CAD tools in the country and to determine the main concepts and approaches for the application in architecture and construction at the end of the 20th century. Publications, concepts, and

approaches in the field are systematized and their contribution to the overall acceptance and appreciation of CAD technologies is revealed.

The results are in the field of history of Bulgarian architecture.

10. Ташева, С, Давчева, М. Съдебните палати като ключови обекти в творчеството на арх. Пенчо Койчев. // Наука, XXVI, 4, СУБ, 2016, ISSN:0861 3362, 56-64

Пенчо Койчев, един от най-значимите български архитекти, е роден на 27.01.1876 г. Той има забележителна професионална кариера, развила се в комбинация от практика, наука и образование. През март 2016 г. юбилеят от раждането на архитект Койчев бе отбелязан със съвместен проект на различни институции, координиран от доц. Мария Давчева. Изложба, сборник с доклади и заключителна конференция в София бяха част от програмираните събития.

Целта на настоящото изследване е да направи паралел между представянето на творчеството на Койчев и неговото художествено развитие. Текстът е фокусиран върху Съдебните палати като основна и може би най-разпознаваема част от неговите проекти и същевременно забележителни символи на българското културно наследство от XX век. Благодарение на архитект Пенчо Койчев, техните архитектурни образи са и индивидуално оформени. В облика им той съчетава европейски естетически тенденции и местни стилови белези, подчертавайки българската национална идентичност, без да прави компромис с функционалността и изпълнението на сградите.

Tasheva, S., Davcheva, M..Palaces of Justice: major cases in architect Pencho Koychev's designs // Наука, XXVI, 4, СУБ, 2016, ISSN:0861 3362, 56-64

Pencho Koychev, one of the Bulgarian most important architects, had been born on 27.01.1876. He had a notable artistic career, emerged in a mix of practice, science and education. In march, 2016, architect Koychev's jubilee was marked with a joint project of various institutions, coordinated by associated professor Maria Davcheva. An exhibition, a paper collection and a conference in Sofia were part of the programmed events.

The aim of this paper is to draw parallels between the presentation of Koychev's works, and his artistic development. The text is focused on the Palaces of Justice as main and perhaps the most recognizable part of his designs, and at the same time remarkable symbols of Bulgarian cultural heritage of 20th century. Thanks to architect Pencho Koychev, their architectural images were formed with their own individual characters, where he combined European

aesthetic trends and local stylistic traits emphasizing on Bulgarian national identity, without any compromising of the buildings' functionality and performance.

11. Tasheva, S., Lozanova, S.. Tracing the "Orient" in Synagogue Architecture in Bulgaria. // Central Asian Journal of Art Studies, 1, T.K. Zhurgenov Kazakh National Academy of Arts, 2017, ISSN:2414-4177, 62-73

The paper is focused on the synagogues in Bulgarian territory, built in the last decades of 19th and the first years of 20th century. (Bulgaria is a part of the Ottoman empire from the end of 14th century to the completion of the Russo-Turkish Liberation War in 1878. However, the country is officially recognized as independent in 1908.)

Sacred Jewish architecture in Bulgaria has been more actively investigated in the end of 20th and in the beginning of 21st century. Usually its studies were conducted in three directions: findings of new data; updates of old records; publications on famous and preserved monuments.

As there are only a few attempts on typological, architectural or stylistic analysis of the synagogues in the chosen period, our article is focused on defining and "placing" the Jewish religious buildings both within the local and regional (cultural) context of Bulgaria, and inside the wider borders of the Ottoman empire. It explores their appearance, architectural styles and characteristics, and their spatial solutions and decorative profiles.

Thus, Bulgarian synagogue design is found to reflect mostly on:

- general archaic models of temple architecture applied in its simple, vernacular form;
- traces of representative Ottoman architecture and its evolution;
- influences of European architecture from the 18th and 19th century.

The study results are in the areas of history of arts and architecture, and reveal new research perspectives over the diverse cultural heritage from the chosen period.

Ташева, С. Лозанова, С.. „Ориентът“ в архитектурата на синагогите в България // Central Asian Journal of Art Studies, 1, Т.К. Zhurgenov Kazakh National Academy of Arts, 2017, 62-73

Статията се фокусира върху синагогите на територията на България, построени през последните десетилетия на XIX и първите години на XX век. (България е част от Османската империя от края на XIV век до края на Руско-турската освободителна война през 1878 г. Въпреки това страната е официално призната за независима през 1908 г.)

Култовата еврейска архитектура в България се проучва по-активно в края на XX и началото на XXI век. Обикновено тези изследвания се провеждат в три направления: откриване на нови данни; актуализации на стари записи; публикации за известни и запазени паметници.

Тъй като има само няколко опита за типологичен, архитектурен или стилистичен анализ на синагогите в избрания период, това изследване цели определянето и „поставянето“ на еврейските религиозни сгради в локалния и регионален (културен) контекст на България и в по-широките граници на Османската империя. Изследва се архитектурния облик, стилове и характеристики, както и сградните пространствени решения и декоративни характеристики.

Така, архитектурата на синагогите в България обединява в себе си:

- общи архаични образци на храмовата архитектура, прилагани в нейната проста, народна форма;
- следи от представителна османска архитектура и нейното развитие;
- влияния на европейската архитектура от XVIII и XIX век.

Резултатите от изследването са в областта на историята на изкуствата и архитектурата и разкриват нови изследователски перспективи върху разнообразното културно наследство от избрания период.

12. Tasheva, S.. Le Corbusier and Post-war Architectural Graphics in Bulgaria. – In: French Artistic Culture and Central-East European Modern Art, Institute of Art History, 2017, ISBN:978-953-7875-35-0, 290-300

Numerous works and concepts developed by Le Corbusier were translated and published in Bulgarian architectural books and periodicals before the World War II. But afterwards the state communist regime shows a controversial attitude towards Charles-Édouard Jeanneret-Gris. He is found somehow different from the Soviet architectural expectations or is accepted as strongly connected with the modernist architecture, and thus, the "capitalist" way of design. So in the Post-war public space of Bulgaria, his ideas, analysis and comments are spread in strict limits or are modified in various aspects. The "re-invention" of arts' synthesis concepts is one of the key points for introducing and validating the works of Le Corbusier in the communist society later on.

The paper explores the works of Charles-Édouard Jeanneret-Gris (Le Corbusier) both as unique architectural artifacts and as possible visual messengers of given French artistic cultures. It aims to study verbal and visual examples of perceiving and communicating their essence in

Post-war Bulgaria. It investigates the forms of their transformation during communication, and follows the varying layers of visibility through the universal professional language of architectural graphics.

Ташева, С. Лео Корбузије и следвоенната архитектурна графика в България– In: French Artistic Culture and Central-East European Modern Art, Institute of Art History, 2017, 290-300

Множество трудове и концепции, развити от Лео Корбузије, са преведени и публикувани в български архитектурни периодични издания и книги преди Втората световна война. Но след нея държавният комунистически режим демонстрира противоречиво отношение към Шарл-Едуар Жанре-Гри. Той е усещан като твърде различен от съветските архитектура, или пък се приема като прекомерно свързан с модернистичната архитектура и следователно с "капиталистическия" начин на проектиране. Така, в следвоенното публично пространство на България неговите идеи, анализи и коментари са разпространени в строги граници или са модифицирани в различни аспекти. „Преоткриването“ на концепциите за синтез на изкуствата е една от ключовите точки за въвеждането и утвърждаването на произведенията на Лео Корбузије в комунистическото общество в по-късни периоди.

Статията изследва произведенията на Шарл-Едуар Жанре-Гри. (Лео Корбузије) както като уникални архитектурни артефакти, така и като възможни визуални пратеници на някои френски художествени култури. Целта е да се анализират вербални и визуални примери за възприемане и предаване на същността на тези култури в следвоенна България. Проучват се формите на тяхната трансформация по време на комуникацията и се проследяват различните слоеве на видимост и познание чрез универсалния професионален език на архитектурната графика.

13. Ташева, С., Давчева, М, Минеков, В. Символи и послания от гранит в мемориален комплекс "Априлци" в гр. Панагюрище. – В: сб. Град и памет, РИМ Пазарджик, 2017, ISBN:978-619-90021-7-9, 9-17

Във втората половина на ХХ век, значими архитекти и скулптори реализират най-мащабните паметници от Новата история на България. За нас този процес не следва да се разглежда изолирано - като единствено следствие на политическо решение или вкус. Освен с утвърждаването на социалистическия режим, монументалното строителство може да бъде свързано с характерната роля на държавата в обществения живот, както и с етапа на търсене и изграждане на национално самосъзнание само 100 години след

Освобождението на България. Могат да се намерят и паралели с редица глобални тенденции за изграждането на монументални героични произведения по целия свят. В тяхната панорама Мемориалният комплекс в Априлци, като съществен пример от България, заема своето достойно място.

В статията се разкриват случаи от историята на конкурсите за обекта според спомените на професор Минеков. Систематизират се характеристиките на местоположението и концепцията на комплекса, като важна част от контекста, от условията дефинирали именно този вид на един от символите на българската история. Извършва се неговата актуализирана художествена оценка.

Tasheva, S., Davcheva, M, Minekov, V. Granite symbols and messages in the "Apriltsi" memorial complex in Panagyurishte – В: сб. Град и памет, РИМ Пазарджик, 2017, 9-17

Architects and sculptors (key public figures) created the largest memorials and monuments of the New History of Bulgaria in the second half of the 20th century. For us, this process should not be considered in isolation – as if a the sole consequence of a political decision or taste. Apart from the establishment of the socialist regime, the monumental construction can be connected with the featured role of the state in the public life, as well as with the stage of searching and building national self-awareness only 100 years after the Liberation of Bulgaria. Parallels can also be found with a number of global trends of construction of monumental heroic works around the world. In this regard, the Memorial Complex in Apriltsi, as an important example from Bulgaria, occupies a rightful high place.

The article reveals moments from the history of competitions for the monument according to the memories of Professor Minekov. The characteristics of the location and the concept of the complex are systematized, as an important part of the context, of the conditions that defined this type of one of the symbols of Bulgarian history. an updated artistic evaluation is being carried out.

14. Лозанова, С., Ташева, С.. Китч в архитектурe и дизайне. // Дизайн. Искусство. Промышленность, (DAI) 4, Шабалина Наталья М., 2017, ISSN:2312-6116, 24-34

Фокусът на статията е поставен върху феномена кич.

Текстът е насочен към архитектурата и дизайна. Тук проследяваме постоянни (а не временно изградени) сгради и интериори и търсим повтаряеми, устойчиви във времето

признаци на кича разкрити в случаи от последните векове и сред значими, масово тиражирани европейски примери.

Целта на изследването е да систематизира дефиниции, основни фактори и причини за създаване на кич, както и проявлението на неговите семантични и материално-пластични форми в архитектурата и дизайна.

Tasheva, S., Lozanova, S.. Kitsch in architecture and design. // DAI - Дизайн. Искусство. Промышленность, 4, 24-34

The paper is focused on the phenomenon of kitsch.

The text is focused on architecture and design. We here trace permanent (rather than temporarily built) buildings and interiors. We are looking for repetitive, stable in time signs of kitsch, that are seen in cases of the last centuries, and among significant, massively replicated European examples.

The aim of the study is to systematize major definitions, main reasons of kitsch creating, same as manifestation of the semantic and material-plastic forms in architecture and design.

15. Ташева, С.. CAD И BIM средства в България - обучение и оценки. // Архитектура, 5, САБ, 2017, ISSN:0324-1254, 32-36

В статията се проследяват форми за обучение и оценка на CAD и BIM средствата в архитектурното проектиране в България в университетските центрове и оценява наличието на авторски текстове и заключения в областта. Отсяват се формите и начините на употребата на CAD и BIM в практиката, в края на XX и началото на XXI век.

В заключение CAD и BIM средствата се определят като важна част от съвременните архитектурни практики, а в тяхното развитие в България е донякъде видна своя собствена логика. Тя обаче се подчинява на глобалните тенденции в областта и следва техния ритъм без да изостава, а академичното образование в страната адаптира най-доброто от актуалните практики и познания.

Tasheva, S. CAD and BIM tools in Bulgaria - training and assessments. // Архитектура, 5, САБ, 2017, 32-36

The paper follows the forms of training and evaluation of CAD and BIM tools in architectural design in Bulgarian university centers and evaluates the availability of author's

theoretical texts and conclusions in the field. The forms and ways of using CAD and BIM in practices at the end of the 20th and the beginning of the 21st century are screened.

In conclusion, CAD and BIM tools are defined as an important part of modern architectural work, and their own development logic is visible in the case of Bulgaria. But it also obeys the global trends in the field and follows their rhythm without falling behind, and the academic education in the country adapts the best of current global practices and knowledge.

16. Tasheva, S., Lozanova. S.. Inscriptions in architectural exteriors in the 20th century: style, image, semantics, functions and symbolic features.// Papers of BAS. Humanities and Social Sciences., 4, 2, Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, 2018, ISSN: 2367-6248, 160-174

Our report focuses on the previously not studied (or insufficiently studied) issues of appearance, location and significance of functional captions, inscriptions and labels on architectural exteriors in the 20th century.

The study does not examine inscriptions in cases of purely advertising concepts, nor their temporary solutions. The chosen samples reflect on relations and interactions between external architectural appearances and the respective lettering composition of forms and features (when they exist). The nature of the visual integrity between inscription and architecture also reveals their unique cultural positions, including main art traditions, popular stereotypes, tendencies, artistic and compositional styles and more.

The aim of the report is to offer a classification of the main types of links between captions and their respective buildings, and to relate them to key historical or contemporary trends.

The used approach is interdisciplinary, based on the combined perspective of an architect and an art critic.

The expected results are in the area of theory and history of architecture and arts.

Ташева, С., Лозанова. С.. Надписи в екстериора на XX век: стил, образ, семантика, функции и символни характеристики. Papers of BAS. Humanities and Social Sciences., 4, 2, 2018, 160-174

Нашият доклад се фокусира върху непроучените досега (или недостатъчно проучени) въпроси за външния вид, местоположението и значението на функционалните надписи и текстове върху екстериорни решения от XX век.

Изследването не разглежда надписи в случаите на чисто рекламни концепции, нито временни решения. Избраните образци отразяват връзките и взаимодействията между външните архитектурни изяви и съответната буквена композиция от форми и елементи (когато съществуват). Визуалната цялост между надписи архитектура сразкрива уникални културни характеристики и позиции, включително основни художествени традиции, популярни стереотипи, тенденции, артистични и композиционни стилове и др.

Целта на доклада е да предложи класификация на основните типове връзки между надписите и съответните сгради и да ги свърже с ключови исторически или съвременни тенденции.

Използваният подход е интердисциплинарен, и се основава комбинираната гледна точка на архитект и изкуствовед.

Очакваните резултати са в областта на теорията и историята на архитектурата и изкуствата.

17. Tasheva, S., Lozanova, S..Tracing religion and cult in the architecture of European totalitarian regimes of the XX century. // Дизайн. Искусство. Промышленность, 5, 5, Шабалина Наталья Михайловна, 2018, ISSN:2312-6116, 25-34

Since ancient times, religions are known for their active use of architecture as a tool of creating influence in rational and emotional perspective. A similar architectural approach (with applications of scale, materials, composition structure, featured image, location and even space "frame") has also been popular in the buildings of state power. Those directions of creating "visual power" in the history of sacred and secular architecture are stable over time, develop in parallel and / or interacting with each other depending on the context of the relevant era and place.

We observe significant reduction of the role and importance of religion in society during 20th century. (A process which began even in the early 19th century, under the rule of Napoleon.) Thus, some the social functions performed by the religion and its institutions are then shared or transferred within the secular power and government organisations, following the empowerment of new practices and ideas, same as the national state concepts. Therefore we believe that the communal architectural development of totalitarian regimes could offer a clear and strong example of adoption and re-thinking of ecclesiastical architectural approach (the one, which is meant to make an impact over individual or public minds).

The study is focused on landmark public buildings of European totalitarian regimes of the 20th century. The aim is to reveal and evaluate relationships between architecture, architectural images and the visuals of religion and political powers.

Лозанова, С., Ташева, С.. Религиозното начало в архитектурата на европейските тоталитарни режими. //Дизайн. Искусство. Промышленность, 5, Шабалина Наталья М., 2018, 25-34

Известно е, че религията още от древността използва архитектурата като инструмент за въздействие в рационален и емоционален план. Подобни похвати (мащаб, материал, композиция, характерен визуален образ, местоположение и пространствена „рамка“) се използват и в сградите, създадени за нуждите на светската власт. Тези две линии в историческото развитие на архитектурата са устойчиви във времето и се развиват паралелно и/или взаимодействайки си в зависимост от контекста на епохата и мястото.

През XX век наблюдаваме засилено редуциране на мястото и значението на религията в живота на обществото. Със засилването на националните държави и новите концепции и практики на властта, някои от функциите на религията се заемат от нея. Ето защо – според нас, в обществената архитектура на тоталитарните режими се възприемат и преосмислят традициите на култовите сгради, свързани с въздействието върху общественото и личностното съзнание.

В текста са анализирани знакови обществени сгради на европейски тоталитарни режими от XX век. Целта е разкриване и оценка на връзката на архитектурата и архитектурния облик с образните решения продуцирани от политическа власт и/или религия.

18. Ташева, С., Воденова, П., Ангелова, Д.. Дневната в България – поява, развитие и тенденции. // Наука, 1, Съюз на учените в България, 2019, ISSN:0861 3362, 27-33

Нашата статия проследява масовите градски жилища в България от XX век. Фокусът на изследването е върху концепцията за „всекидневна“ – появата на типологията и формите ѝ на съществуване, както и промените, които настъпват в интериорния подход към жилищното разпределение в края на XX и началото на XXI век. Целта на изследването е да се определят променящите се особености на функционалното зонироване, организацията на пространството и предметната среда в дневните помещения.

Изследването използва сравнение на случаи от различни времеви периоди, поради липсата на съществуваща пълна и аналитично създадена документация за жилищните сгради у нас. Разглеждаме популярни жилищни схеми от XX век и разкриваме

ключовата за времето диференциация в пространства и зони, обзавеждане и начини на обитаване.

В заключение обобщаваме неизбежните промени в интериора на дома и решенията за обзавеждане, които следват нуждите и желанията на всички обитатели. Смятаме, че основните промени, настъпили в концепциите за функционално зонироване, пространство и предметна среда в хола, са прилагането на мултифункционалност, индивидуалност и адаптивност в интериора. Промените в материалите, формите, структурите, детайлите и обзавеждането са резултат от всичко това.

Забелязват се и динамични различия във факторите на оформяне на всекидневните: в средата на XX век водещата идея е зоната за сядане и разговор, докато в края на века формата на стаята е продиктувана от технологията. И през следващия XXI век - фокусът на плана е фиксиран върху нуждите и възможностите за промяна на начина на живот. От една страна, технологиите освобождават свободно вътрешно пространство, но от друга те насищат помещенията с допълнителни, несъществуващи досега функции. Така решението на тази все по-сложна задача е търсенето на нови качества на интериора.

Tasheva, S., Vodenova, P., Angelova, D.. A Living Room in Bulgaria – the Typology “Debut”, Development and Tendencies. // Наука, 1, Съюз на учените в България, 2019, 27-33

Our article follows mass urban dwellings in Bulgaria of 20th century. The focus of the study is on the concept of a "living room" – the typology “debut” and forms of existence, as well as the changes that occur in the interior approach to the chamber plan the end of the 20th and the beginning of the 21st century. The aim of the study is to define the changing features of the functional zoning, the space organizations and the object environment in living rooms.

The survey uses comparison of case-studies of various time periods, due to the lack of existing complete and analytically created documentation for the residential buildings in our country. We have examined popular housing schemes of 20th centuries, revealing key differentiation in spaces and zones, furniture equipment, and ways of habitation.

In conclusion, we summarize the required changes in home interiors and furniture solutions which have closely followed the needs and desires of all occupants.

For us, the main changes which had occurred in concepts of functional zoning, of space and object environment in living rooms were the application of multifunctionality, personality and adaptability in the interior. Alterations in materials, forms, structures, details and furnishing were the results of all this.

Dynamic differences in the shaping factors of living rooms are also noticeable: in the middle of the 20th century, the sit-and-talk zone had been leading idea, while in the end of the century the room form was dictated by technology. And in the next 21st century - the plan is focused on needs and possibilities of changing lifestyle. On one hand, technologies release free

interior space, but on the other, they saturate accommodation spaces with additional, previously non-existent functions. Thus, the solution to this increasingly complex task is the quest for new qualities of the interior.

19. Лозанова, С., Ташева, С.. Архитекти в институциите –лидерство и творческа реализация. // International scientific conference Engineering. Technologies. Education. SECURITY. '19 Proceedings, II, 2 (8), Scientifictechnical union of mechanical engineering“ Industry-4.0”, 2019, ISSN:2535-0315, 203-206

Всяка специализирана дейност, насочена към удовлетворяване на обществени или частни потребности, се нуждае от експерти, които да я извършват. Не е случаен фактът, че от дълбока древност до днес в архитектурата и строителството са съхранени имената на ярки фигури с творчески принос в осъществяването на мащабни сгради и комплекси. Тези проекти не са възможни и без прякото и активно участие на субектите на властта. Това могат да бъдат отделни овластени личности – царе, крале, министри, църковни водачи и пр., както и институции или организации.

Авторите на статията изследват европейски архитектурен материал от XIX и първата половина на XX век. Проследява се един непроучен аспект на темата за лидерството в (съвременната) архитектура. Засяга се проблематика относно дейността на пряко свързаните с институции и субекти на властта архитекти.

Търсят се отговорите на следните въпроси:

- Кои значими архитекти от периода са органична част от институциите, регулиращи строителството?
- По какъв начин симбиозата с властта влияе на професионалната им реализация?
- Могат ли някои от авторите в извадката ни да бъдат оценени като визионери?

В текста се използват методика и понятия с интердисциплинарна насоченост: история и теория на изкуството и архитектурата; социология, социална психология.

Tasheva, S., Lozanova, S.. Architects and institutions - leadership and creative realization. // International scientific conference Engineering. Technologies. Education. SECURITY. '19 Proceedings, II, 2 (8), Scientifictechnical union of mechanical engineering“ Industry-4.0”, 2019, 203-206

Any specialized activity aimed at satisfying public or private needs needs experts to carry it out. It is no coincidence that from ancient times until today, the names of prominent figures with creative contributions to the implementation of large-scale buildings and complexes have been preserved in architecture and construction. These buildings are also not possible without the direct and active participation of the subjects of power. These can be empowered individuals - kings, ministers, church leaders, etc., as well as institutions or organizations.

The authors of the paper study samples of European architecture from the 19th and the first half of the 20th century. An unexplored aspect of the topic of leadership in (modern) architecture is traced. Issues related to the activities of architects directly connected to institutions and subjects of power are traced.

We are looking for answers to the following questions:

- Which significant architects of the period were an organic part of the institutions regulating construction?
- In what way does the symbiosis with power affect their professional realization?
- Can some of the authors in our sample be rated as visionaries?

The text uses interdisciplinary methodology and concepts: history and theory of art and architecture; sociology, social psychology.

20. Tasheva, S., Lozanova, S.. The Earliest European Surrealistic Artworks (20th c): Architectural Motifs and Patterns. // Art Readings 2019. New Art Module: Patterns, Models, Designs, Institute of Art Studies, BAS, 2020, ISBN:978-954-8594-95-0, ISSN:1313-2342, 384-400

Active processes of alteration and evolution of the conceptual and artistic paradigm were taking place in the European architecture at the beginning of the 20th century. And that these changes were related to various global factors, like the urbanization of more territories and the invasion of new technologies and industries.

The drastically mutated appearance of architecture and constructions were reflected in the works of art, where corresponding interpretation was created. In this context, the analysis of the varying stylistic solutions reveals the difference in the role of architectural visions and elements - still inspired and transformed on the basis of the existing urban environment.

We investigated a narrow aspect of this phenomenon in the text: the architectural forms depicted by some of the first and most significant European artists (surrealists). We chose the classified paintings according to the building motives and structures used in the compositions; as well as on the following visions and replicas that appeared in contemporary architectural

practice. We traced the typology of the involved building elements and their organization in the picture space, and we examined the relationship of the depicted and imagined architecture with later implementations.

Лозанова, С., Ташева, С.. Творбите на първите европейски сюрреалисти: архитектурни мотиви и модели. // Art Readings 2019. New Art Module: Patterns, Models, Designs, Institute of Art Studies, BAS, 2020, 384-400

В началото на XX век в европейската архитектура протичат активни процеси на еволюция и смяна на художествената парадигма. Известно е, че това е свързано с различни фактори, вкл. урбанизирането на териториите и високата степен на технологичност и индустриализация.

В изкуството от епохата, драстично променящият се облик на строителството и архитектурата намира своето отражение и изгражда съвършено нови интерпретативни модели. В този контекст, анализът на отделните стилистични решения разкрива различното място и значение на архитектурните визии, вдъхновени и трансформирани на основата на действителната градска среда.

В статията е разгледан тесен аспект от тази проблематика: архитектурните образи в творчеството на някои от най-значимите европейски художници (сюрреалисти) от междувоенния период. Изображенията в текста са подбрани съобразно използваните архитектурни мотиви и структури; както и на „моделите“, приложени в съвременната архитектурна практика. Показана е типологията на включените елементи и организацията им в картинното пространство; потърсена е и връзката на изобразената и въобразената архитектура с по-късни реализации.

21. Лозанова, С., Ташева, С.. Тракийското наследство в българския графичен дизайн (пощенска марка) от втората половина на XX век. // Thracia, XXV, 25, Институт за балканистика, с център по тракология БАН, 2020, ISSN:0204-9872, 275-284

Както е известно, пощенските марки съществуват в Европа от около 160 години. Те са вид приложни графични (или графични дизайнерски) артефакти – малки хартиени елементи с видими отпечатъци, които са предназначени за широка, публична употреба. Пощенските марки са въведени в България през 1879 г. - веднага след Освобождението на държавата. До 1980 г. са издадени над 3000 марки. Следвайки законите на жанра, те отразяват богат регистър от теми, мотиви и образи и са дело на талантиливи български творци.

Тук разглеждаме изображенията върху пощенски марки, представящи древното материално наследство на българските земи. Редица от тях възпроизвеждат и рекламират образци на тракийски артефакти. Така, основата на изложението е традиционна, а именно образците на изкуството от древна Тракия. Избраната гледна точка към тях обаче е нова: и това е включването им в съвременния графичен дизайн и масовото им тиражиране като пощенски марки. Подобни графични изделия имат административно (документално, търговско и др.) приложение, но и значими социални функции: информационна, образователна, художествена, рекламна.

Фокусът на изследването е поставен върху систематизирането на тези образи, проследени през втората половина на 20 век в България. Потърсихме отговори на следните въпроси:

- Кои са художниците – автори на подобни марки?
 - Кога (и как) се изобразяват мотиви и образи от тракийското ни наследство?
 - Какви са семантичните и символични послания на тези графични решения?
- Резултатите са в областта на теорията и историята на изкуствата и дизайна.

Tasheva, S., Lozanova, S.. Motives of Thracian heritage in products of Bulgarian graphic design (postage stamps) in the second half of the 20th century // Thracia, XXV, 25, Институт за балканистика, с център по тракология БАН, 2020, 275-284

As is well known, postage stamps now have existed in Europe for about 160 years. They are a type of applied graphic (or graphic design) artifacts – small paper elements with visible prints, which are intended for wide, public use. Postage stamps were introduced in Bulgaria in 1879 - immediately after the state Liberation. Until 1980, over 3000 stamps had been issued. Following the laws of the genre, they reflect a rich register of themes, motives and images, and were created by talented Bulgarian artists.

Here, we explore the images on stamps, representing the ancient material heritage of Bulgarian lands. A number of them reproduce and promote specimens of Thracian artifacts. Thus, the base of our research is traditional: art samples from ancient Thrace. The chosen perspective on them however, is new: their inclusion in contemporary graphic design, and their massive circulation in stamps. Their images have an administrative (documentary, commercial, etc.) application, but also significant social functions: informative, educational, artistic, advertising.

The focus of the study is on the systematization of these images, traced in the second half of the 20th century in Bulgaria. We looked for the answers to the following questions:

- Who are the artists - authors of such stamp images?
- When (and how) do they depict motives and images from our Thracian heritage?
- What are the semantic and symbolic messages of these graphic artifacts?

The results are in the area of theory and history of arts and design.

22. Ташева, С. Сградата на БАН и образът на столицата след Освобождението. // Архитектура, 3, САБ, 2019, ISSN:0324-1254, 54-57

Обект на изследване в статията е сградата на БАН - Българската академия на науките в София. В изложението се проследява се архитектурната история на зданието. От своя страна, тя е свързана и с историографските наративи в развитието на българската наука (сградата е с повече от десетилетие по-стара от Софийския университет), и с развитието на знаковия урбанистичен образ на София.

В анализа водещо е разкриването и проследяването на авторски концепции и намерения, на изборът на функции, зони, материали и решения, както и на симбиозата между поръчители, проектанти, ползватели, наблюдатели и пространства. Разгледани са акцентите в етапите на проектиране и строителство, правят се стилови, функционални и конструктивни анализи. Ударението пада върху авторските приноси в архитектурните решения и върху значимите (за разглежданите периоди и/или регион) характеристики на сградната типология.

Tasheva, S. The building of BAS and the image of the capital after the Liberation. // Архитектура, 3, САБ, 2019, 54-57

The focus of the article is the building of BAS (Bulgarian Academy of Sciences) in Sofia. The exhibition traces the architectural history of the building. Of course, it is also connected with the historiographical narratives of the evolution of Bulgarian science (as the building of BAS is more than a decade older than Sofia University), and also with the development of the iconic urban image of Sofia.

The revelation and the tracking of author's concepts and intentions, the choice of functions, areas, materials and solutions, as well as the symbiosis between investors, designers, users, observers and architectural spaces are emphasized in the study. The design dynamics and the construction stages are examined, stylistic, functional and constructive analyzes are made. The accent is put on the various author's contributions to the architectural solutions and on the significant (for the considered periods and/or region) characteristics of the building typology.

23. Ташева, С., Лозанова, С.. България и Украйна: архитектурни паралели между двете световни войни. - В: Украйна и България в историята на Европа, Ин-т по история на Украйна на НАН на Украйна; Ин-т за исторически изследвания — БАН, 2019, ISBN:978-954-2903-34-5, 475-487

Статията се фокусира върху сравнителен анализ на сгради в Украйна и България, построени между двете световни войни. Архитектурни проучвания са извършвани във всяка от страните поотделно, но подобно паралелно изследване предлага възможности за различни научни гледни точки по отношение на историята на изкуството и архитектурата на XX век.

Целта на изследването е чрез интердисциплинарен подход да се подчертаят ключови характеристики на образците на сградите на двете страни. Амбицията ни е да се очертаят общите (глобални) и регионалните (локални) характеристики на създадените обществени сгради.

Критерият за подбор на сградите, които са изследвани, се основава на следните условия:

- да съществуват и днес – в реален или архивен вид;
- автентичният им вид да е запазен в достатъчна степен, за да позволи проучване;
- да са характерни образци на стилове или на основни тенденции на епохата;
- да имат изявени обществени функции (следователно жилищната архитектура е слабо представена);
- да могат да послужат като основа за сравнителен анализ, като са пример за съществени черти в развитието на архитектурата на двете страни.

В изложението се разглеждат принципите на развитие и смесване на стилове в европейската архитектура като: еkleктизъм (историзъм), сецесион (ар нуво), модернизъм, конструктивизъм, арт деко. Проследяват се техните вариации (в двете страни): художествените школи, формиращи ориентацията на авторите; мащабът на разгръщането на различните гледни точки; естеството на тяхното взаимодействие.

Проследяването на паралели в архитектурата на Източна Европа тук разкрива богата гама от приложни стилове, значими архитектурни приноси и високи художествени постижения. За съжаление, поради популярните (европоцентрични) гледни точки, езиковите бариери и т.н., този материал не е много известен.

Tasheva, S., Lozanova, S.. Bulgaria and Ukraine: architectural parallels in the interwar period of 20th century - В: Украйна и България в историята на Европа, Ин-т по история на Украйна на НАН на Украйна; Ин-т за исторически изследвания — БАН, 2019, 475-487

The paper is focused on comparative analysis of building samples in Ukraine and Bulgaria, which had been erected between the two world wars. Various architectural studies have been performed in each of the countries individually, but today a parallel research offers opportunities for new paths and forms of exploration in the history of art and architecture of the 20th century.

The aim of the study is to highlight key features of the building samples of both countries through an interdisciplinary approach. The ambition is also to outline the common (global) and the regional (local) characteristics of the created public buildings.

The selection criterion for the edifices which were examined here was based on the following conditions:

- they exist today - in real or archival form;
- their authentic appearance has been preserved sufficiently to allow exploration;
- they are characteristic of unique individual styles or major trends of the era;
- they have prominent public functions (hence the housing architecture is poorly represented);
- they could serve as basis for a comparative analysis, being exemplar of essential features in the development of the architecture of both countries.

The study delves into principles of development and blending of styles in the European architecture including: eclecticism (historicism), secession (Art Nouveau), modernism, constructivism, Art Deco. Their specific instances (in the two countries) are also traced: the artistic schools, forming the authors' orientations; the scale of the deployment of the different perspectives; the nature of their interaction.

The research on parallels in the architecture of Eastern Europe reveals a rich range of applied styles, significant architectural contributions and high artistic achievements. Unfortunately, due to the popular Europocentric points of view, language barriers, etc., this field is not very well known.

24. Tasheva, S., Vodenova, P. Furniture and Interior Environment of the National Palace of Culture: Public Tradition and Message. // Innovation in woodworking industry and engineering design, VIII, 1, University of Forestry, 2019, ISSN:1314-6149, 55-65

The report investigates the interior design and the furniture of one of the biggest public buildings in Sofia, built in the period 1978-1981 – the National Palace of Culture (NPC).

The study is focused on the assessment of the interior choices, items and zones, in relation with the design solutions of public interior spaces, which were widespread during the socialism reign; and follows their presentation in professional publications of the period.

The aim of the report is to reveal the visual messages concentrated in the building and its interior spaces.

We consider that researching the National Palace of Culture from interior design and architectural point of view will expose specific features in the development of the contemporary history of design and the arts and will help to define the understanding of value, evolution and preservation of the cultural heritage of the 20th century.

Ташева, С., Воденова, П.. Интериор и предметна среда на НДК: обществена традиция и послания. // Innovation in woodworking industry and engineering design, VIII, 1, University of Forestry, 2019, 55-65

Обект на изследване на настоящия доклад е интериора и предметната среда на една от най-големите обществени сгради в София, построена в период 1978-1981 г. – Националният дворец на културата (НДК).

Предмет на проучването е оценката на интериорните решения, обекти и зони, спрямо традиционните за периода на социализма решения на вътрешните обществени пространства, както и тяхното представяне в професионални публикации от периода.

Цел на проучването е да разкрие визуалните послания концентрирани в разпределението на сградата и предметната ѝ среда.

Считаме, че изследването на НДК от гледна точка на интериора и архитектурата, ще ни разкрие особености в развитието на съвременната история на изкуствата и дизайна и ще подпомогне разбирането за ценност, еволюция и опазване на културното наследство от XX век.

25. Ковачев, А., Ташева, С., Болгаро-росийские взаимодействия в архитектуре Болгарии в начале XX века: нео-византийская стилистика и национальный романтизм. // Academia. Архитектура и строительство, 4, Российская академия архитектуры и строительных наук (РААСН), 2019, 27-31, ISSN:2077-9038, DOI:10.22337/2077-9038 Web of Science, Not Indexed. <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2389906>

Byzantine stylistics was interpreted simultaneously as part of two different concepts - and as a response to world architectural trends at the beginning of the 20th century in

Bulgaria. These were as an application of globally popularized neo-Byzantine style; but also as one's own experience in building in a national style.

In the article, the authors focus on several objects designed in neo-Byzantine style, built in Bulgaria by Bulgarian and Russian architects, and trace the interaction of their design ideas.

The expected results are in the area of theory and history of architecture and arts

Ковачев, А., Ташева, С., Българо-руски взаимодействия в архитектурата на България в началото на XX век: неовизантика и национален-романтизъм. // Academia. Архитектура и строителство, 4, Российская академия архитектуры и строительных наук (РААСН), 2019, 27-31

В началото на XX век в България, византийската стилистика се интерпретира едновременно като част от две различни концепции – и като отклик от световните архитектурни тенденции - приложение на неовизантиката; но и като собствен опит в изграждането на национален стил.

В статията авторите се фокусират върху няколко обекта, проектирани в неовизантийски стил и построени в България от български и руски архитекти, и проследяват взаимодействието на техните идеи и концепции във времето.

26. Tasheva, S.. Architectural history of the Bulgarian Academy of Sciences building. // Papers of BAS. Humanities and Social Sciences, 2, АИ "проф. Марин Дринов", 2020, ISSN:2367-6248, 129-147

The paper traces the history of the central building of the Bulgarian Academy of Sciences (BAS) as an architectural site. Comparisons are made with similar architectural constructions in Europe. The author examines the chronological stages of the project and construction work, studying data on specific architectural elements and analysing the style, function and features of construction.

The focus is on the contribution of architects and the specific (and novel for those periods) characteristics of the building's typology. The aim of the article is to present an integral picture of the building's architectural history in the context of the development of Bulgarian architecture in the early years of the 20th century.

Ташева, С. Архитектурна история на сградата на БАН в София. // Papers of BAS. Humanities and Social Sciences, 2, АИ "проф. Марин Дринов", 2020, 129-147

В статията се проследява историята на централната сграда на БАН - Българската академия на науките като архитектурен обект. Изследват се паралели с подобни архитектурни структури в Европа. Разглеждат се хронологически етапите на проектиране и строителството, проучват се данни за отделни архитектурни елементи, правят се стилови, функционални и конструктивни анализи.

Фокусът на изложението пада върху авторските приноси и специфичните (и нови за разглежданите периоди и регион) характеристики на сградната типология. Целта е изграждането на цялостна картина на архитектурната история на зданието в контекста на развитието на българската архитектура в началото на XX век.

Очакваните резултати са в областта на теорията и историята на архитектурата и изкуствата.

27. Ташева, С., Лозанова, С.. Проектното творчество на ВХУТЕМАС-ВХУТЕИН (1920-1930) в архитектурата от XX-XXI век. // Общество и здраве, 1, 2, УМБАЛ "Канев", Регионална библиотека "Любен Каравелов" - Русе, 2020, ISSN:2683-0892, 133-135

В историята на архитектурата, изкуството и дизайна, през 2020 г. се отбелязва юбилей – столетие от създаването на руската/съветска школа - Висшите художествено-технически работилници (ВХУТЕМАС-ВХУТЕИН). Творческият принос на тази школа към теорията и практиката на модерната архитектура от началото на XX век (и в частност към конструктивизма) е познат.

Предмет на статията са изявите на колегията от висшето училище в проектното архитектурно творчество. Нашата цел е преосмисляне на характера и влиянието му върху еволюцията на архитектурата на XX и XXI век. Търсим отговори на следния въпрос: Какви са линиите (тенденциите) на развитие, предусетени и отразени в проектното творчество на ВХУТЕМАС-ВХУТЕИН?

Тук систематизираме архитектурното им проектно творчество в четири групи, съобразно основните му образни характеристики: дворцова естетика и хибридни решения; опростени геометрични форми и монолитен образ; асиметрия и динамизъм; инженеризъм и машинна естетика.

Резултатите са в областта на историята на архитектурата и изкуството на XX и XXI век.

Tasheva, S., Lozanova, S.. Architectural designs of the school of VHUTEMAS-VHUTEIN (1920-1930) in the architecture of the 20th and 21st century// Общество и здраве, 1, 2, УМБАЛ "Канев", Регионална библиотека "Любен Каравелов" - Русе, 2020, 133-135

The year of 2020 marks an event in the history of architecture, art and design: that is the anniversary of a hundred years from the establishment of a Russian / Soviet architectural school, the Higher Art and Technical Workshops (called VHUTEMAS-VHUTEIN). The overall contribution of this school to the theory and practice of modern architecture from the beginning of the 20th century (and in particular to the style of constructivism) is recognized.

The study here is focused on the design works created by the architects and students from the higher school. The aim is to rethink the key design features and their influence on the evolution of architecture of the 20th and 21st century. We are looking for answers to the following question: What are the lines (trends) of future architectural development, anticipated and revealed in the projects of VHUTEMAS-VHUTEIN?

Here we systematize the designs in four groups, according to their main external characteristics towards: palace aesthetics and hybrid solutions; simplified geometric shapes and monolithic vision; asymmetry and dynamism; engineering and machine aesthetics.

The results are in the field of the history of architecture and art of the 20th and 21st century.

28. Ташева, С., Лозанова, С.. „Древно“ и „съвременно“ в най-новата иранска архитектура (2000–2018) // Визуални изследвания. ФИИ, ВТУ, 2/2021, 150-156, 217-218. DOI: 10.54664/WWEW1042

Материално-художественото наследство (архитектура, дизайн, изкуство) на Иран от Древността и Средновековието е изследвано и познато на световно ниво. Естествено, това важи в много по-малка степен за съвременната (най-нова) творческа продукция на страната. Ето защо, тук авторките (историци на архитектурата и изкуството) се спират върху проблематиката, свързана с облика и характера на иранската архитектура (представителни за началото на XXI век архитектурни образци). Това са обществени (култови, светски) и жилищни сгради. Макар и ограничен от достъпността на информацията (налични публикации, превод от фарси и др.), подборът ни се основа на:

- оригиналност на замисъла;
- качества на изпълнението;

- изразено отношение към традиционното и към световното художествено наследство.

Анализът на разгледаните примери се основава на стилово-пластическата им характеристика, разбираана най-широко, вкл: градска среда; обеми, пропорции, силует, материал, цвят, светлина, декоративност и др.

Очакваните резултати онагледяват формите на взаимодействие между богатото регионално наследство и универсалните архитектурни тенденции.

Tasheva, S., Lozanova, S.. „Tracking “Ancient” and “Present” in Samples of Latest Iranian Architecture (2010–2018) // Визуални изследвания. ФИИ, ВТУ, 2/2021, 150-156,217-218.

The material culture of Persia (in architecture, design, arts) from Ancient and Middle Ages have been well known and deeply examined on a world level. However, this is far less true for the latest Iranian creative production. Therefore, the authors of the paper (historians of art and of architecture) are investigating some issues related to the visual and design features of the latest Iranian architecture. Here, we are exploring samples representative of the beginning of the 21st century, including both public (religious, secular) and residential buildings. Although partly limited by the availability of information (existing publications, translations from Farsi, etc.), our selection is based on:

- the originality of their design concept
- the final performance qualities
- the expression of an attitude towards the traditional and the world-wide artistic heritage.

The analysis of the chosen examples is based on their shape and stylistic character, most widely understood, including: their urban environment; the chosen volumes, proportions, silhouette, material, the play of colors, light and shadows, decorative elements, etc.

The expected results are to illustrate the forms of interaction between the rich regional building environment and the universal architectural trends.

29. Ташева, С., Лозанова, С.. Знаци на времето-образи върху банкноти от държави на Балканите (1944-1990). // Визуални изкуства и музика, 2, т.2, ФНОИ, СУ „Климент Охридски“ 2020, ISSN: 2683-1392 (online), 30-45 https://fnoi.uni-sofia.bg/magazine/index.php/visual_arts_and_music/issue/view/19

Още от древността паричните средства служат за обмен в икономиката, търговията и пр. Като архив на визуални образи те съдържат най-широка информация за историята, владетелските и държавните институции, бита и културата. Книжните банкноти се появяват много по-късно във времето. Те наследяват традициите в художествено-декоративното оформление на парите (най-общо казано) и – успоредно с развитието на обществото – се появяват нови форми в техния облик. Банкнотите са и богат източник на информация, свързана с държавните системи, с формите на обществените отношения, с ценностите (мироглед), пропагандата, модата и пр.

В изследването се представят банкноти от втората половина на XX век, емитирани в няколко балкански страни: България, Румъния, Югославия и Гърция. Избраната гледна точка е изкуствоведски анализ. Проследено е изобразяването на архитектурни обекти върху купюрите, но анализираният контекст е по-широк. Той засяга политическата, идеологическата, ценностната и културната конюнктура на епохата.

При анализа на материала се поставят следните въпроси:

- Какво и защо е представено в банкнотите?
- Как е изобразено то?
- Какви са посланията в образите на архитектурата и съпътстващите я мотиви?

В прочита на избрания материал е заложена историческа и културно-антропологична насоченост. В текста се търси както специфичното, така и общото в изображенията от банкнотите на посочените страни. Разкриват се знаците на миналото и техните образи в съдържателен план.

Tasheva, S., Lozanova, S.. Signs of the Times: Architecture in the Images on Banknotes from the Balkans (1944 – 1990) // Визуални изкуства и музика, 2, т.2, ФНОИ, СУ „Климент Охридски“ 2020, 30-45

Ever since antiquity monetary units have been used as means of exchange in economy, commerce, etc. As an archive of visual images, they contain a broad range of information about historical events, ruling institutions and state authorities, everyday life and culture. Paper banknotes appear much later in time. They inherit the traditions in the artistic and decorative design of monetary units (broadly speaking) and in parallel to societal development their design incorporates new forms. Additionally, banknotes are a rich source of information about the state systems, the forms of social and societal relations, values (mindset), doctrines, fashion, etc.

The current study presents banknotes from the second half of the 20th century, emitted in several Balkan countries: Bulgaria, Romania, Yugoslavia and Greece. They are viewed through the perspective of art analysis. The article outlines the reproduction of architectural objects onto the banknotes, analysed in a much broader context. The latter concerns the prevailing

political, ideological, value-related and cultural atmosphere of those times. The following questions are posed during the analysis of the banknote sample:

- What is represented onto the banknotes and why?
- How is it represented?
- What are the messages in the architectural images and the affiliated motifs?

The interpretation of the selected banknote sample is elaborated from a historical and cultural-anthropological perspective. The article highlights both the specific and the common in the reproduced images onto the banknotes of the above countries. The signs of the past and the related images are presented in terms of their underlying contents.

30. Ташева, С.. "Мапингът" в градската среда: същност и вариация. // Многообразие в единството, 1, СУБ, 2020, ISSN:1314-0825, 70-79

Технологията "3D mapping" свързва манипулирана от софтуер, дигитална проекция с висока разделителна способност с повърхността на предмет или екстериор в градска среда.

Целта на изследването е да се оцени използването на 3D мапинга като инструмент за визуална намеса в облика на градските елементи. Изяснена природата на тази технология и е предложено класифициране на съществуващите визуални подходи спрямо нивото им на ангажираност с фона и средата. Проследени са някои събития и примери, изградени (или изпълнявани) предимно в България през последното десетилетие (2010-2020 г.).

Очакваните резултати са в областта на теорията на архитектурата, както и на съвременното изкуство и архитектура

Tasheva, S. 3D mapping in urban environment: core and variations. // Многообразие в единството, 1, СУБ, 2020, 70-79

The technology of "3D mapping" connects a high resolution digital projection with the surface of an item or exterior in urban environment, manipulated by software.

The aim of the study is to evaluate the use of 3D mapping as a tool of visual intervention in the appearance of the city elements. The nature of 3D mapping technology is clarified, and a classification of existing visual approaches towards the level of engagement with the

background is offered. Some events and examples, mostly built (or performed) in Bulgaria during the last decade (2010-2020) are followed.

The expected results are in the fields of theory of architecture, and of contemporary art and architecture.

31. Ташева, С., Лозанова, С.. „Пътни знаци“ в българската живопис: образи на манастирите (от Освобождението до средата на XX век) – В: Култура на пътуването в Европейския Югоизток“. Съставителство и редакция: Антоанета Балчева. София: изд. на ИБЦТ, 2020, ISBN: 978-619-7179-13-2, 456-470

За православните етноконфесионални общности манастирите са центрове на религиозна, духовна и образователна консолидация още от Средновековието. Повече от хилядолетие манастирите в днешна Гърция, България, Македония, Сърбия, Румъния и др. са един от основните фактори за развитие на произведенията на култовата архитектура, литературата, изобразителното и музикалното изкуство и др. Същевременно те са основни обекти на поклоннически пътувания, свързани с редица обществени традиции и дейности, включително фолклор, общност, обучение и архивни дейности.

Текстът е фокусиран върху представянето на манастирската архитектура в живописа, създадена през първата половина на 20 век. Интересно е да се отбележи, че линията на развитие, която отразява манастирите като обект на художествен интерес, е обща за много български художници, независимо от техните поколения, художествени школи, стилова ориентация и т.н. Това не е случайно. За новото следосвобожденско българско изкуство този период е „класически“, а в него са създадени едни от най-забележителните ни картини.

Анализираме подхода на художниците към изобразяването на манастира, главно от архитектурна гледна точка. Имаме предвид подбора и вида на изобразяваните материални обекти, прилаганата картинна композиция и избора на архитектурни елементи.

Целта е да открием пластичните разновидности и типове изображения на българската манастирска архитектура, техните семантични, символични и стилови особености.

Очакваните резултати са в областта на историята на българското изобразително изкуство и архитектура.

Tasheva, S., Lozanova, S.. „Road signs“ of Bulgarian painting: images of monasteries (from 1878 to the middle of the 20th century – В: Култура на пътуването в Европейския Югоизток“, изд. на ИБЦТ, 456-470

For Orthodox ethno-confessional communities, monasteries have been centers of religious, spiritual and educational consolidation since the Middle Ages. For more than a millennium, monasteries in today's Greece, Bulgaria, Macedonia, Serbia, Romania, etc. are one of the main development factors for products of cult architecture, literature, fine arts and music, etc. At the same time, they are main objects of pilgrimage trips linked to a number of public services and traditions, including folklore, community, training and archival activities.

The text is focused on presentations of monastery architecture in the art of painting produced in the first half of the 20th century. It is interesting to notice, that the line of development which reflects the monasteries as objects of artistic interest is common to many Bulgarian artists, regardless of their generations, art schools, style orientation, etc. This is not accidental. For the new Post-Liberation Bulgarian art, this period was "classic", when some of our most remarkable paintings had been created.

We analyze the artisans' approach to the monastery's depiction, mainly from an architectural point of view. We mean the selection and type of the depicted material objects, the applied picture composition and choice of architectural elements.

Our goal is to highlight the plastic variations and types of images of Bulgarian monastery architecture, their semantic, symbolic and stylistic features.

The expected results are in the field of the history of Bulgarian fine arts and architecture.

32. Tasheva, S. Augmented reality (AR) in public interiors. // Innovation in woodworking industry and engineering design, 1 (19), University of Forestry, 2021, ISSN:1314-6149, 81-89

Augmented Reality (AR) is developing technology for merging interactive virtual forms and shapes into the real-world environment. The AR products in interiors today require lightning and sometimes, spatial conditions, as well as access to some software and hardware elements, provided either by the viewer, or by the host of the location.

The study is following some public interiors of the 21st century and investigates the methods of creating and applying of AR sets in their structures. A systematization of AR versions according the existing relations to the public interiors is presented. The focus is on the evaluation of the AR products in interior design perspective, and on the future evolution.

The expected results are in the fields of architecture and interior and furniture design.

Ташева, С. Добавена реалност (AR) в обществени интериори. // Innovation in woodworking industry and engineering design, 1 (19), Лесотехнически университет, 2021, 81-89

Добавената (разширена) реалност (AR) е актуална технология за сливане на интерактивни виртуални форми с обектите в реална среда. AR продуктите в интериора днес изискват специални осветителни и понякога пространствени условия, както и достъп до софтуерни и хардуерни модули и елементи, предоставени или от зрителя, или от собственика на зоната.

Проучването проследява някои обществени интериори от XXI век и изследва методите за създаване и прилагане на AR комплекти в техните структури. Представена е систематизация на съществуващите AR вариации според отношението им към обществените интериори. Фокусът е поставен върху оценката на AR продуктите от гледна точка на интериорния дизайн и тяхната бъдеща еволюция.

Очакваните резултати са в областите архитектура и интериорен и мебелен дизайн.

33. Ташева, С., Лозанова, С.. Архитектурата във вълшебния свят на „Приказките на Шехерезада“. - В: Mirabilia: Чудесно и магическо, 2020, ИБЦТ, БАН, ISBN:9786197179057, 437-456

Книгата (като изделие) е рожба на традиционните човешки нужди, както в текстово (съдържателно) отношение, така и в естетически и художествен план. Ето защо, книжното издание е предмет на изследване и в областта на изкуството, в частност на графичния дизайн. Типовете текстове: художествени, научни, научно-популярни и др. носят елементите на чудесното и магическото в различна степен. Литературният жанр на вълшебната приказка е едно от най-старите проявления на наративните потребности на човека. В многообразието от приказни образци авторките на доклада се спират на илюстрациите към “Приказки на Шехерезада” (“Приказки от хиляда и една нощ”). Интригуващият момент за нас е високата им популярност (любимо четиво на много поколения) и принадлежността им към Ориента.

Обект на изложението са илюстрации към изданията на “Приказки на Шехерезада” през XIX и XX век в Европа. Предмет на анализ са изображенията на архитектурата в тези илюстрации, едни от важните носители на “Магията на Изтока”.

Цел на проучването е да разкрием проявите на еволюцията на художественото начало в тези образи, в зависимост от времето, мястото, културния контекст и индивидуалността на авторите им.

Очакваните резултати са в областта на теорията и историята на архитектурата и на изкуството.

Tasheva, S., Lozanova, S.. The architectural environment in the magical world of "One Thousand and One Nights". - В: Mirabilia: Чудесно и магическо, 2020, ИБЦТ, БАН, 437-456

A book - as an item - is an outcome of traditional human needs, both in textual (content) and aesthetic, visual terms. Therefore, a book edition is also a subject of investigation in arts and in particular in graphic design. Types of texts (artistic, scientific, scientifically-popular, etc.), imply Wonderful and Magical elements in varying degrees. A fairy-tale genre has been one of the oldest manifestations of man's narrative demands. The authors of the study chose the illustrations of "One Thousand and One Nights" ("Arabian nights", "Scheherazade's Tale") in between a huge variety of fabulous models. For us, their main intriguing points are the high popularity of the tales (favorite stories of many generations) and their affiliation with the Orient.

The study will follow in "One Thousand and One Nights" illustrations created in the 19th and 20th century in Europe. The focal point of the analysis will be architectural images in these prints, as some of the most important holders of "The Magic of the East".

The aim is to unveil tendencies in the artistic evolution in those visual concepts, depending on the time, place, cultural context and artistic individualities.

The expected results are in the field of theory and history of architecture and art.

34. Ковачев, А., Ташева, С., Еднофамилната къща с прилежащ терен в желанията на потребителя в България.- В:Proceedings of International Scientific Conference ArCivE '2021, on 29 May 2021Varna, Vol. 3, 2021, Bulgaria, ISSN 2535-0781

Днес, в началото на третото десетилетие на XXI век сме свидетели на множество изменения в архитектурния дизайн. Те се наблюдават и в реализациите на сградните и градоустройствените решения, регулирани от законодателните институции и предлагани от проектантите, но и в развитието на културата на обитаване на потребителите, в тяхната оценка на отделни елементи в жизнената среда като „задължителни“, „предпочитани“ или обратното – „нежелани“ или „излишни“.

В изследването се разкриват преобладаващите към днешна дата в България предпочитания, както и да се изявят възможните оценки на връзката на еднофамилните жилищни сгради с прилежащите им терени. Чрез анкета с 357 участника се анализира „идеалния“ за потребителя случай - т.е. неговата "сграда мечта със собствен терен“.

Резултатите разкриват нужда от обширни пространства и търсене на по-големи имоти и сгради. Те са в областта на теория на съвременната архитектура и градоустройство.

Kovachev, A., Tasheva, S.. A stand-alone, single-family house with yard: the way users see it in Bulgaria.- В:Proceedings of International Scientific Conference ArCivE '2021, on 29 May 2021Varna, Vol. 3, 2021, Bulgaria,

Today, at the beginning of the third decade of the 21st century, we are witnesses of many changes in architectural design. They appear in the implementation of building and urban planning solutions (regulated by the legislative institutions and offered by the designers), but also in the evolution of the culture of the habitants, and in their individual assessment of the current elements in the living environment as "mandatory", "preferred" or on the contrary - "unwanted" or "inessential".

The study reveals the prevailing preferences in Bulgaria to date, as well as to note the possible assessments of the relationship of single-family residential buildings with the terrain. An "ideal" case for a user is analyzed – i.e. “a dream detached house with its own yard.”, through a dedicated survey with 357 participants. The characteristics of the house silhouette and the yard areas are also traced.

The results show needs of larger spaces, and preferences of bigger plots and houses. The results are in the area of theory of modern architecture and urban planning.

35. Tasheva, S., Lozanova, S.. Декорације штампаних књига балканских јевреја (XVI–XVIII век) [Decorations of Printed Books of Balkan Jews (16th–18th c.)] – In: Тематски зборник уметност и наука у примени: Искуство и визија, Факултет Примењених Уметности, Београд, 2022 [Thematic Proceedings Art and Science Applied: Experience and Vision, Faculty o Applied Arts, Belgrade, 2022], ISBN 978-86-80245-44-7, 60-70,<https://doi.org/10.18485/smartart.2022.2.ch3>

The organization of Sofia State Archives possesses an extremely rich collection of Jewish printed books - about 10,000 copies. Most of the book production was published and owned by Jews who had inhabited the Balkan regions since the early 16th century after the expulsion from the Spanish Empire. The Bulgarian lands were central parts of the European territories of the Ottoman Empire during the considered period. Therefore, fusion of various cultural and artistic tendencies existing in the region is inevitable.

The paper traces the features and the appearance of title and other decorated pages in Jewish book editions dated in the period of the 16th 18th centuries. As we are researchers in the fields of art and architectural history and theory, the presented study is focused on the motifs, geometric compositions and shapes, and ornamentation used in them. In parallel, we mark some visual connections of the graphic appearance of these editions with the nature of the books and documents of other ethno-confessional groups created in the region.

The results are in the field of history of applied arts and graphic design.

Ташева, С., Лозанова, С.. Украсата в печатни книги на балканските евреи от XVI-XVIII век - In: Тематски зборник уметност и наука у примени: Искуство и визија, Факултет Примењених Уметности, Београд, 2022 60-70,

Државният архив в София притежава изключително богата колекция от еврейски печатни книги – близо 10 000 броя. (Едни от най-ранните сред тях са инкунабули от 1520 г.) В основната си част тази книжна продукция е била притежание на евреи, обитавали Балканите от началото на XVI век, след изгонването им от Испанското кралство. Ще припомним, че в разглеждания в доклада период българските земи заемат централно място в европейските територии на Османската империя. Неслучайно, Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ в София - на свой ред, притежава ценен фонд от “Ориенталски сбирки” с арабографични ръкописи, старопечатни книги и архивни документи на османотурски, арабски и персийски език.

Предмет на представения доклад е характерът и обликът на декорирани и титулни страници в еврейските книжни издания от периода XVI-XVIII век. От изследователски интерес за нас са ползваните в тях мотиви, композиции и геометрично начало. В графичния им облик разкриваме и присъщите им визуални връзки (и взаимодействия) с характера на синхронно създаваните в региона книги и документи на други етноконфесионални групи. (Дори в книжната графика от XXI век се наблюдават сходни композиционни, колористични решения и/или украсни елементи.)

Резултатите са в областта на историята на приложните изкуства и графичния дизайн.

36. Lozanova, S., Tasheva, S. Architectural images on antique coins from Bulgarian lands (Roman Empire). – In: Ancient Thrace: Myth and Reality. The Proceedings of the Thirteenth International Congress of Thracology, V.2., St. Kliment Ohridski University of Sofia, Sofia, 2022, 181-185

The paper is focused on images of architectural objects, which had been depicted on ancient coins from Bulgarian lands, revealing their features, semantics and symbolism. The

considered artefacts (stored in museum and private collections) cover the period between the 2nd and the 3rd century AD.

The rich Bulgarian heritage of ancient coins is a long-standing subject of scholarly interest from thracologists, archaeologists, numismatists, historians and others. Architectural images were also being investigated in some publications, following their specific author's perspectives.

Here, an interdisciplinary research method is used, and as a new approach architectural images are systematized in semiotic and functional plan.

Ташева, С., Лозанова, С.. Архитектурни мотиви в античните монети от българските земи (Римска империя). – In: Ancient Thrace: Myth and Reality. The Proceedings of the Thirteenth International Congress of Thracology, 2., St. Kliment Ohridski University of Sofia, 2022, 181-185

Статията е фокусирана върху изображения на архитектурни обекти, видни върху антични монети от българските земи, и разкриващи техните характеристики, семантика и символика. Разгледаните артефакти (съхранени в музейни и частни колекции) обхващат периода II-III век сл. Хр.

Богатото българско наследство от антични монети е обект на дългогодишен научен интерес от страна на траколози, археолози, нумизмати, историци и др. Архитектурните изображения също са изследвани в отделни публикации, следвайки специфичните авторски гледни точки и профили.

Тук е използван интердисциплинарен изследователски метод, а като нов подход в него, архитектурните образи са систематизирани в семиотичен и функционален план.

37. Ташева, С., Лозанова, С.. Природни и архитектурни мотиви в източноправославни икони на св. Георги. - В: Mirabilia: Времена, пространства, митове, 2023, ИБЦТ, БАН, ISBN:978-954-326-508-4, 189-203

Във Византийската и поствизантийска икона, мотивите, изобразяващи персонажи, животни, растения, ландшафт и/или селищна среда носят собствено митологично (и религиозно) пространство. Това се отнася и за композицията в иконите на Св. Георги и за тяхната иконография и образност.

В изложението разглеждаме православни икони на Св. Георги, изработени предимно в периода XIV-XVIII век, от региона на Балканите, както и отделни руски примери. Предмет на статията е наличието и интерпретацията на традиционни

пространствени мотиви и елементи в композицията им. В изображенията от тези култови изделия търсим:

- Пространствения иконографски характер, избраната символика и семантика;
- Връзката с традиционни (много по-древни) и/или синхронни със създаването на иконите, модели: ландшафтни, архитектурни и др.

Очакваните резултати са в областта на теорията и историята на изкуството и архитектурата.

Tasheva, S., Lozanova, S.. Visual motifs, parts of Balkan icons of St. George: myth, religion and space. - В: Mirabilia: Времена, пространства, митове, 2023, ИБЦТ, БАН, 189-203

Motifs, depicting characters, animals, plants, landscape and / or settlement and environment, in Byzantine and post-Byzantine icons, carry their own, internal, mythological (and religious) space. This also applies to the compositions of St. George's icons, and to the used in them iconography and artistic tools.

We here consider Orthodox icons of St. George, made mainly in the XIV-XVIII centuries, and originated from the Balkan region, as well as some Russian examples. The article is focused on the presence and the interpretation of traditional spatial motifs and elements in their overall composition. Exploring the images of these religious artifacts we look for:

- the spatial iconographic character, selected symbolism and semantics;
- connections with traditional (much older) and / or synchronous with the creation of icons, spatial models: landscape, architectural, etc.

The expected results are in the field of theory and history of art and architecture.

Публикувана глава от колективна монография

38. Tasheva, S., Davcheva, M.. The Local Development of Brutalism in Bulgaria/ Die lokale Entwicklung des Brutalismus in Bulgarien. - In: Stefka Georgieva 1923-2004, Mury Salzmann Verlag, Salzburg - Wien, 2019, ISBN:978-3-99014-190-8, 79-89
The collection is published bilingually – in German and English.

The study is focused on the local development of the brutalism style in Bulgaria. The goal is to reveal some phases in the development of modern architectural history, as well as technological and individual features. They are particularly important today as they assist, outline and objectively define the understanding of the value, the evolution and the preservation of our endangered 20th century architectural heritage.

The conclusion summarizes how the style of "brutalism" created indisputable masterpieces in Bulgarian architecture. To a large extent, they were deprived of the absolutism and utter characteristic of the samples of Western Europe and the USA. Although we are talking about brutalism, i.e. the main means of expression was visible concrete, pure softness of forms and materials were intertwined in Bulgarian cases, revealing the local identity with a harmonious synthesis with other plastic arts, guided by the sense of human scale, and with deep relations between the idea/message with the environment (even in cases where the object is a counterpoint to its surroundings).

Ташева, С., Давчева, М.. Локалното развитие на брутализма в България. - In: Stefka Georgieva 1923-2004, Mury Salzmann Verlag, Salzburg - Wien, 2019, ISBN:978-3-99014-190-8, 79-89

Колективната монография е издадена двуезично – на немски и английски.

Настоящото изследване се фокусира върху локално развитие на брутализма в България. Нашата цел е да разкрием някои фази в развитието на съвременната архитектурна история, както и технологични и авторски особености. Те са особено важни днес, тъй като подпомагат, очертават и обективно дефинират разбирането за ценност, еволюция и опазване на застрашеното ни архитектурното наследство от XX век.

В заключението се обобщава, как стилът „брутализъм“ е създал своите безспорни шедьоври в българската архитектура. В голяма степен те са лишени от абсолютизма и категоричността характерна за образците на западна Европа и САЩ. В българските представители се преплитат локална идентичност, мекота на форми и материали (макар да говорим за брутализъм, т.е. основното изразно средство да е видим бетон), хармоничен синтез с другите пластични изкуства, съдържаност, водена от човешкия мащаб, своеобразна хармоничност на идея/послание с околната среда (дори и в случаите, когато обектът е контрапункт на заобикалящата го среда).

39. Ташева, С. Сградата на БАН - история на архитектурата и строителството. - В: Пеневска, В., Попова, Д., Ташева, С.. Сградата на БАН символ на знание и духовност. Изд. на БАН Проф. Марин Дринов, 2019, ISBN:978-954-322-991-8, 100

Сградата на Българската академия на науките в София, разположена между пл. „Народно събрание“ и пл. „Св. Александър Невски“, е паметник на българското културно наследство от национално значение. Тя е свидетел на важни културни, научни и политически събития, което я превръща във важна част от историята на науката и

архитектурата в България. Днес, в нея се помещават ръководството, администрацията, Централната библиотека и Научният архив на БАН.

В колективната монографията е представено цялостно изследване на архитектурата на академичната сграда, превърнала се в символ на българската наука. Разгледани различните периоди на проектиране и строителство, историческите личности свързани с тях, архитектурната стилистика на зданието и площада Текстът е илюстриран с документи, архитектурни скици, чертежи и снимки, съхранени в архивите на различни институции в София.

Tasheva, S. The building of BAS - history of architecture and construction. - В: Пеневска, В., Попова, Д., Ташева, С.. Сградата на БАН символ на знание и духовност. Изд. на БАН Проф. Марин Дринов, 2019, 100

The building of the Bulgarian Academy of Sciences(BAS) in Sofia, located between the National Assembly Square and the St. Alexander Nevsky", is an element of the Bulgarian cultural heritage of national importance. As a witness of important cultural, scientific and political events, it was turned into an important part of the history of science and architecture in Bulgaria. Today, it houses the management, the administration, the Central Library and the Scientific Archive of the BAS.

The collective monograph presents a comprehensive study of the architecture of the academic building, which has become a symbol of the Bulgarian science. The different periods of design and construction, the historical figures associated with them, the architectural style of the building and the square are examined. The text is illustrated with documents, architectural sketches, drawings and photographs stored in the archives of various institutions in Sofia.

40. Братоева-Даракчиева, Ингеборг; Генова, Ирина; Леви, Клер; Спасова-Дикова, Йоана; Стоилова-Дончева, Теодора; Ташева, Стела; Трайкова, Елка. Българският XX век в изкуствата и културата. Институт за изследване на изкуствата, 2019, 648 с., 333 ил., ISBN: 978-954-8594-76-9

Изследването цели да представи обобщен исторически поглед към хода и битието на изкуствата в България през XX век. Открити са специфични, но и общи, паралелни интелектуални и художествени процеси, наблюдавани в полето на литературата, театъра, музиката, киното, визуалните изкуства и архитектурата. Акцентът е поставен върху

модернизацията на българската култура и мястото ѝ в контекста на гъвкавите, динамични културни измерения на съвременна Европа.

Стела Ташева е автор на главите: Читалищата - функции и сгради; Държавното рисуwalно училище в архитектурата на столицата; Градът и култовите сгради; Училищните сгради; Жените в архитектурата; Българското-инженерно архитектурно дружество и архитектурните дискусии; Идеология и архитектура; Новият университет; Новият човек и новият град; отражения; Черноморските курортни комплекси и лицето на България; Технологиите и машинната естетика; Синтез на архитектурата с изобразителните изкуства; Архитектура на прехода.

В съавторство са писани главите: Йоана Спасова-Дикова, Стела Ташева. Институционализиране на театралната дейност ; Стела Ташева, Теодора Стоилова-Дончева. Изборът на камерата: Турската легация и „Любовта е лудост“.

Bratoeva-Darakchieva, Ingeborg; Genova, Irina; Levi, Claire; Spassova-Dikova, Joanna; Stoilova-Doncheva, Teodora; Tasheva, Stela; Traykova, Elka. Bulgarian 20th Century in Arts and Culture. Institute of Art Studies, 2019, ISBN: 978-954-8594-77-6, 632 pp. 333 ill.

The research aims to present a generalized historical perspective of the existence and evolution of the arts in Bulgaria in the 20th century. Specific, but also general, parallel intellectual and artistic processes, observed in the field of literature, theater, music, cinema, visual arts and architecture were highlighted. The emphasis is placed on the modernization of Bulgarian culture in the context of the flexible, dynamic cultural dimensions of modern Europe.

Stela Tasheva is the author of the chapters: Chitalishta - Functions and Buildings; The State Art School in the Architecture of the Capital; The City and the Cult buildings; School buildings; Women in Architecture; Bulgarian Engineering and Architecture Society. Architectural Discussions; Ideology versus architecture; The New University of Civil Engineering; The New Man and the New City: Reflections; The Black Sea Resorts and the Image of Bulgaria; Technologies and Machine Aesthetics; Synthesis of the Arts with Fine Arts; Architecture of the Transition.

The co-authored chapters were: Ioana Spasova-Dikova, S. Tasheva. Institutionalization of Theatrical Activity; S. Tasheva, Teodora Stoilova-Doncheva. Camera's Choice: The Turkish Legation and Lyubovta e ludost (Love Is Folly).